

Cukor

Világ- és európai piaci tendenciák

A világ cukorkibocsátása az ABARES (2020a) szerint 185 millió tonna volt a 2018/2019. gazdasági évben (október–szeptember), 4 százalékkal elmaradt az előző szezontól. A globális export 4,5 millió tonnával csökkent, míg a zárókészlet 1 százalékkal 83,5 millió tonnára nőtt a 2018/2019. évi szezon végére az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A cukor globális készlet/felhasználás mutatója az egy évvel korábbihoz képest 0,3 százalékponttal 45,4 százalékra emelkedett.

Az ABARES (2020a) szerint a 2019/2020. gazdasági évben a globális cukortermelés 180 millió tonna körül alakulhat, ami 2,8 százalékkal lenne alacsonyabb az előző szezon termelésénél. Az USDA (2020c) 166 millió tonnára becsüli a világ cukorkibocsátását, ami 13,5 millió tonnával maradna el az előző gazdasági évitől. A Nemzetközi Cukorszervezet (ISO) szerint a globális cukortermelés 170 millió tonna lehet a 2019/2020. gazdasági évben, ez 6 százalékkal múltna alul az előző szezon termelését. A világ cukorfogyasztása 174 millió tonnáról 177 millió tonnára emelkedhet a megfigyelt időszakban, így 6,1 millió tonnás deficit várható. A globális cukorkészlet 89 millió tonna lehet a 2019/2020. gazdasági év végén.

Az ABARES (2020a) szerint a globális cukorfogyasztás 186 millió tonnára emelkedhet a 2019/2020. gazdasági évben, ami 1 százalékkal lenne több, mint az előző évi szezonban volt. Ezzel megfordulna a két éve tartó trend, és a 2019/2020. évi szezonban a globális cukorfogyasztás újra meghaladná a globális kibocsátást. Az USDA (2020c) a világ cukorfogyasztását 171,6 millió tonnára teszi.

A világ cukorexportja csaknem 2 százalékkal 59,4 millió tonnára nőhet a 2019/2020. gazdasági évben az előző szezontól képest. A globális cukorkészlet 7 százalékkal 77,7 millió tonnára mérséklődhet a 2019/2020. gazdasági év végére. A készlet/felhasználás mutató 41,8 százalék lehet, 3,6 százalékponttal elmaradhat az előző gazdasági évitől (ABARES, 2020a).

Az ABARES (2020a) szerint Brazília cukortermelése várhatóan 30,5 millió tonna lesz a 2019/2020. gazdasági évben, csaknem 2 százalékkal meghaladva az előző szezon mennyiségét. Brazília cukorkibocsátását az USDA (2020c, d) 29,9 millió tonnára becsüli.

India cukorkibocsátása a 2019/2020. évi szezonban 28,9 millió tonna lehet, ami 15,7 százalékkal lenne kevesebb az egy évvel korábinál. Az ország cukorfogyasztása 27,5 millió tonna lehet a 2019/2020. évi sze-

zonban, az export pedig 6 százalékkal 5 millió tonnára emelkedhet (USDA, 2020c, e).

Az USDA (2020c, f) szerint Thaiföld cukortermelése a termőterület zsugorodása és a szárazságnak köszönhető alacsonyabb cukornádhozamok miatt 43 százalékkal 8,3 millió tonnára csökkenhet a 2019/2020. gazdasági évben az előző szezon 14,6 millió tonnás rekordkibocsátásához képest. A cukorfogyasztás várhatóan 4 százalékkal 2,5 millió tonnára mérséklődik, elsősorban az ipar cukorkeresletének csökkenése miatt. Az ország cukorexportja 10,7 millió tonnára nőhet. A cukorkészletek csaknem a felére, 3,5 millió tonnára csökkenhetnek a szezon végére.

Az USDA (2020c, g) szerint Kína cukortermelése a 2019. őszi szárazság következtében 10,2 millió tonnára csökkenhet a 2019/2020. gazdasági évben. Az ország cukorfogyasztása előreláthatóan 4 százalékkal 15,2 millió tonnára mérséklődik, cukorimportja pedig 4,1 millió tonna körül alakulhat.

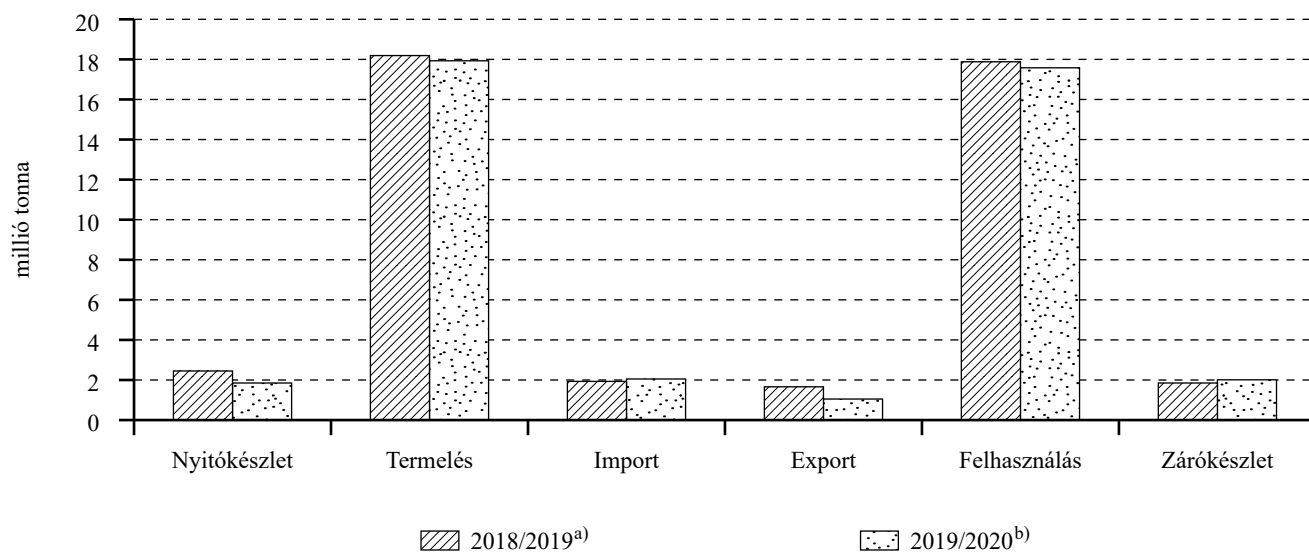
Az Amerikai Egyesült Államokban 7,3 millió tonna cukrot állíthatnak elő a 2019/2020. gazdasági évben, ami 11 százalékkal elmarad az előző gazdasági év termelésétől. Az USA cukorimportja 21,5 százalékkal 3,4 millió tonnára nőhet, a cukorfogyasztás változatlan maradhat, a készletek előreláthatóan csökkennek (USDA, 2020c).

Az Európai Unióban a gazdák 1,7 millió hektáron termeltek cukorrépat 2019-ben, ami 5 százalékkal kisebb terület, mint a 2018. évi. A 2019-es kampányidőszakban 119,1 millió tonna cukorrépat takarítottak be, 0,4 százalékkal kevesebbet, mint az előző szezonban. Az átlaghozam 72,2 tonna/hektár volt, szemben az egy évvel korábbi 68,9 tonna/hektárral. A legjobb hozamokat Spanyolországban (95 tonna/hektár), Belgiumban (82 tonna/hektár), Franciaországban (83,3 tonna/hektár) és Hollandiában (82,4 tonna/hektár) érték el (EC, 2020a).

Az Európai Unió cukortermelése elsősorban a vetésterület zsugorodása miatt csaknem 2 százalékkal 17,4 millió tonnára csökkent a 2019/2020. gazdasági évben az előző szezon kibocsátásához képest (10. ábra). Az unió cukorexportja 38 százalékkal 1 millió tonnára eshet vissza, cukorimportja 6 százalékkal több lehet, 2 millió tonna körül alakulhat. A közösség már második éve nettó cukorimportőr. Az unió cukorfelhasználása 17,1 millió tonna lehet a 2019/2020. gazdasági évben, 2 százalékkal kevesebb, mint az előző szezonban. A közösségben 570 ezer tonna izoglükózt termelhetnek a 2019/2020. gazdasági évben (EC, 2020b, c).

Az ABARES (2020a) szerint a 2020/2021. gazdasági évben a világ cukortermelése 185 millió tonna

10. ábra: Az EU cukor- és izoglükózmérlege

^{a)} Előzetes adat. ^{b)} Előrejelzés.

Forrás: az Európai Bizottság adatai alapján készült a NAIK AKI Piaci Árinformációs Osztályon

körül alakulhat (+2,8 százalék a 2019/2020. gazdasági évihez képest), és 1 százalékkal lenne kevesebb, mint a fogyasztás. A globális cukorexport 3 százalékos növekedés mellett elérheti a 61,1 millió tonnát. A globális cukorkészlet 76,2 millió tonna lehet a 2020/2021. gazdasági év végén. A készlet/felhasználás mutató 40,9 százalékra csökkenhet. Az unióban az előzetes várakozások szerint a cukorrépa területe 3 százalékkal csökken 2020-ban (EC, 2020a).

Magyarországi piaci tendenciák

Kínálat

A KSH (2020) szerint Magyarországon az előző évinél 11 százalékkal kisebb területről, 14 ezer hektárról takarítottak be cukorrépat 2019-ben. Az országos termésátlag 58,4 tonna/hektár volt, ez 4 százalékkal maradt el a 2018. évitől. Összesen 821 ezer tonna cukorrépat szedtek fel, ami 14 százalékkal kevesebb a 2018-ban betakarított mennyiségnél.

Bel- és külpiaci értékesítés

A KSH adatai szerint Magyarország cukorrépaimportja 6 ezer tonna volt 2019-ben, az egy évvel korábbihoz viszonyítva csaknem 2 százalékkal nőtt, a kivitel pedig 13 százalékkal 125 ezer tonnára emelkedett. A cukorimport mennyisége és értéke egyaránt 8 százalékkal csökkent 2019-ben. A cukorexport volumene 51 százalékkal, értéke 40 százalékkal esett a vizsgált időszakban (6. melléklet). A cukor 24 százaléka Szlo-

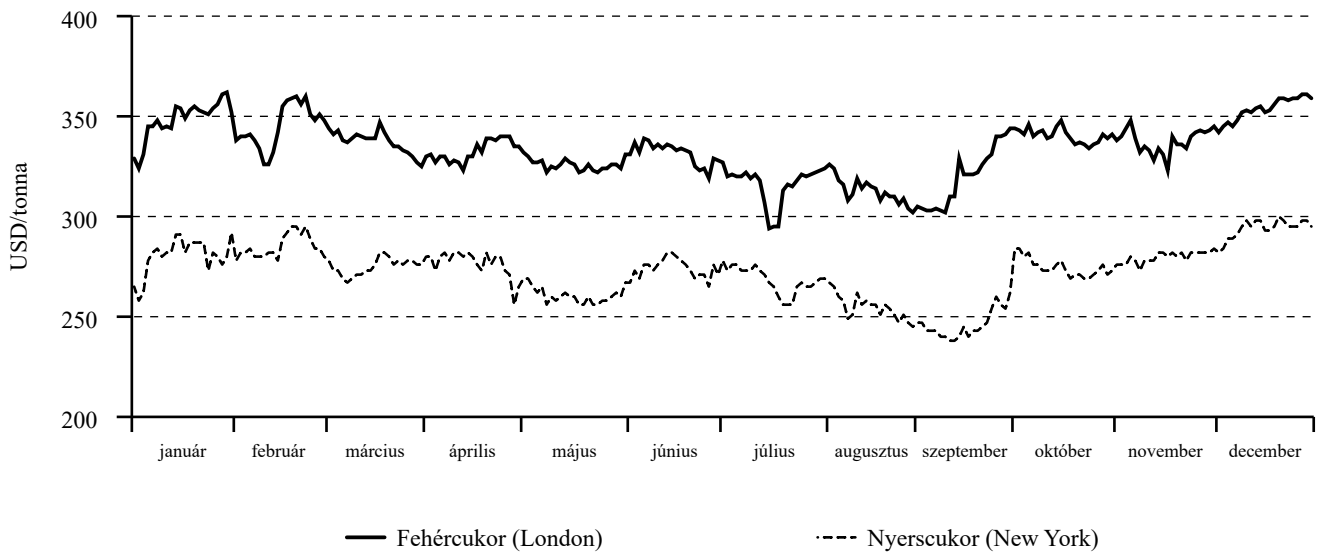
vákiába, 22 százaléka Ausztriába, 19 százaléka Romániába, 15 százaléka Szlovéniába, 8 százaléka Horvátországba és 6 százaléka Bulgáriába került.

A piaci árak tendenciája

A New York-i árutőzsdén a nyerscukor fronthavi jegyzése 2019 elején 265 dollár/tonnáról indult, ami 73 dollár/tonnával alacsonyabb volt, mint az egy évvel korábbi. A nyerscukor kurzusa az év elején a kőolaj világpiaci árának növekedése, továbbá az India és Brazília fő cukornádültetvényeit sújtó aszályról szóló hírek miatt emelkedésnek indult, és február végére 295 dollár/tonnára érkezett, ahonnan március elejére 267 dollár/tonnára csökkent, majd júniusig 270–282 dollár/tonna között mozgott. Az emelkedést követően szeptember közepére 240 dollár/tonnára – az év legalacsonyabb kurzusa – süllyedt a nyerscukor fronthavi jegyzése. Meredek emelkedést követően október elejére 284 dollár/tonnáig nőtt a jegyzés, amit átmeneti enyhe csökkenés követett október végéig, majd ismét felfelé kúszott a kötési ár és december második felében elérte a 300 dollár/tonnát, év végén pedig 295 dollár/tonnán zárt. A londoni árutőzsdén a fehér-cukor kurzusa követte a nyerscukorét: év elején 329 dollár/tonnáról indult a kereskedés, ami 17 százalékkal elmaradt az egy évvel korábbitól, majd év végére 361 dollár/tonna szintre emelkedett a kurzus (11. ábra).

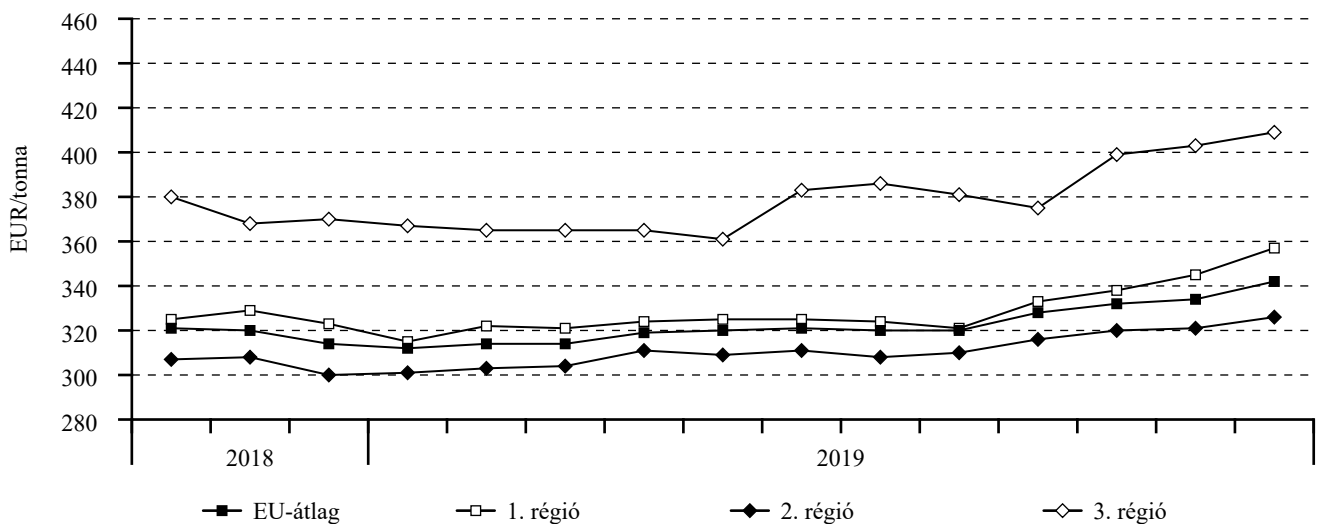
Az ABARES (2020a) szerint a 2019/2020. gazdasági évben a nyerscukor világpiaci ára 298 dollár/tonnára emelkedhet. A világ cukortermelése várhatóan a fogyasztás alá csökken, ugyanakkor az áthú-

11. ábra: A fehércukor és a nyerscukor fronthavi jegyzése a londoni és New York-i árutőzsdén 2019-ben

Forrás: a LIFFE és az ICE adatai alapján készült a NAIK AKI Piaci Árinformációs Osztályon

12. ábra: A fehércukor átlagára az Európai Unióban 2018–2019 között

Megjegyzés: 1. régió: AT-CZ-DK-FI-HU-LT-PL-SE-SK, 2. régió: BE-FR-UK-NL, 3. régió: BG-ES-GR-HR-IT-PT-RO.

Forrás: az Európai Bizottság adatai alapján készült a NAIK AKI Piaci Árinformációs Osztályon

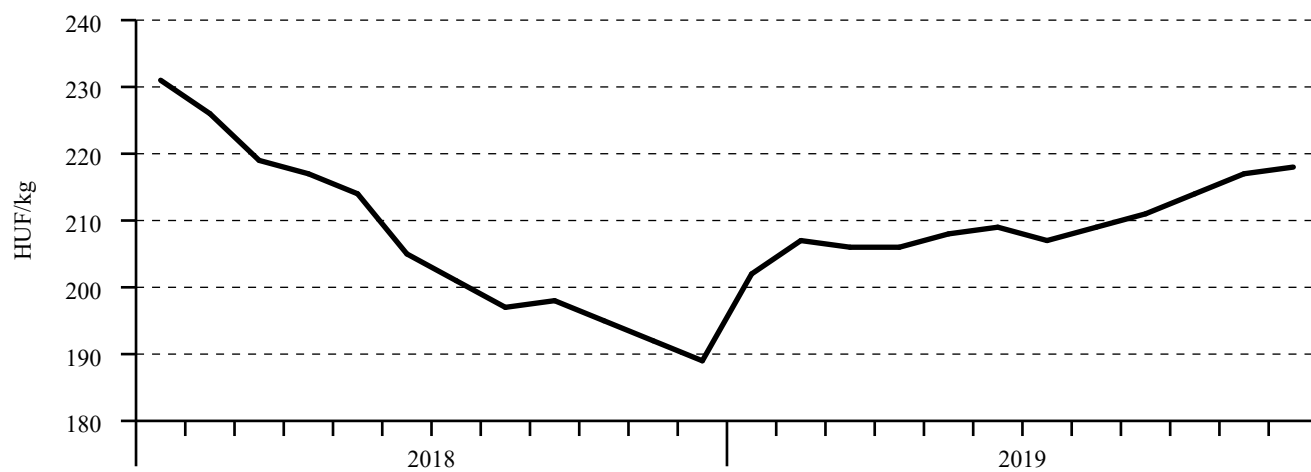
zódó készletek jelentős tartalékokat képeznek, így nem várható az árak megugrása. A 2020/2021. gazdasági évben a nyerscukor világpiaci ára 331 dollár/tonnára nőhet (ABARES, 2020a).

Az Európai Unióban a fehércukor belpiaci átlagára egész évben növekvő trendet követett, 2019 januárjában 312 euró/tonna volt, decemberben 342 euró/tonna szinten zárta az évet, csaknem 10 százalékkal a januári átlagár felett. Az Európai Unió a fehércukor feldolgozóit árát adatvédelmi okokból tagországonként nem teheti közzé, ezért a tagországok jelentett adataiból három regionális átlagát képez és azt hozza nyilvánosságra. Januárban az 1. régió (Ausztria, Csehország, Dánia, Finnország, Magyarország, Litvánia, Lengyelország, Svédország, Szlovákia) átlagára 315 euró/tonna

volt, majd év végére 357 euró/tonnára emelkedett. A 2. régióhoz tartozó meghatározó termelő országok (Franciaország, Németország, Hollandia, Egyesült Királyság, Belgium) átlagára az 1. régió átlagárához képest alacsonyabbról (301 euró/tonna) indult a 2019. év elején és év végére 326 euró/tonnára emelkedett. A déli országokat, Bulgáriát, Spanyolországot, Görögországot, Horvátországot, Olaszországot, Portugáliát és Romániát tömörítő 3. régió átlagára 367 euró/tonna volt januárban, majd decemberben 409 euró/tonna szintre emelkedett (12. ábra).

A KSH adatai szerint a kristálycukor fogyasztói ára a 2019. januári 202 forint/kg-ról decemberre 218 forint/kg-ra változott, ami 15 százalékos emelkedést jelentett a 2018. decemberi átlagárhoz képest (13. ábra).

13. ábra: A kristálycukor fogyasztói ára Magyarországon 2018–2019 között

Forrás: a KSH adatai alapján készült a NAIK AKI Piaci Árinformációs Osztályon